

Pohjoisen kulttuuri-instituutti TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014

Tausta

- Vuoden 2012 alussa perustettu Pohjoisen kulttuuri-instituutti (PKI) on luova tutkimus-, taide-, koulutus- ja osaamisverkosto.
- Perustana on Lapin yliopiston, Lapin ammattikorkeakoulun ja Ammattiopisto Lappian työnjako, yhteistyö ja vuorovaikutus edustamallaan **kulttuuri-, kuvataide- ja media-aloilla**.
- Pohjoisen kulttuuri-instituutin tehtävänä on vahvistaa kulttuuri-, kuvataide-, media-alan **tutkimusta, opetusta, taiteellista toimintaa ja alan yhteiskunnallista vaikuttavuutta pohjoisessa**
- **Verkosto tarjoaa** myös kulttuuri- taide- ja media-alan kehittämisorganisaatioille, museoille, kokoelmien ylläpitäjille, kuntien kulttuuritoimille, kulttuurialan työntekijöille ja harrastajille sekä kulttuuripalveluita hyödyntäville tahoille **mahdollisuuden yhteistyöhön** alan koulutuksen, tutkimuksen ja taiteen tuottajien kanssa.
 - *Toimenpiteet: Yhteistyön rajaaminen kuvataide- ja media-aloille on selkiinnyttänyt suunnittelua ja toimintaa. Rajaus mahdollistaa määrätietoisemmän kehittämistyön.*
 - *Selvitetään Lapin ammattikorkeakoulun perustamisen vaikutus PKI:n taustana*

Koulutuspoliittinen tehtävä

- Lapin kulttuurialan koulutuksen valtakunnallisen profiilin kirkastaminen, aseman vahvistaminen ja vakiinnuttaminen yhteistyöllä ja verkostoitumalla sekä tutkimuksen, koulutusohjelmien ja sivuaineiden yhteinen kehittäminen Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston profiilien ja strategioiden suuntaisesti.
- Koulutuksen jatkumon turvaaminen (2.aste, ammattikorkeakoulu, yliopisto) edustetuilla aloilla Lapissa.
 - *Toimenpiteet: Koulutuksen jatkumo Torniossa ja Lapissa on turvattu toistaiseksi. Aluepoliittisen keskustelun sijasta huomio tulisi kiinnittää verkoston avulla saatavaan yhteiseen lisäarvoon ja toimintojen laatuun.*

Yhteistyön tavoitteet

- selkiinnyttää kulttuuri-, kuvataide-, media-alan oppilaitosten välistä **työnjakoa** ja edistää niiden välistä **yhteistyötä** Lapissa ja toiminta-alueella
- edistää kulttuuri-, kuvataide- ja media-alan yhteistyötä koulutusorganisaatioiden edustamien muotoilualojen ja muiden opetus- ja tieteenalojen kanssa
- edistää alan koulutuksen, taiteellisen toiminnan ja tutkimuksen **kansainvälistymistä**
- tukea pohjoisten kulttuurien säilymistä ja uudistumista kulttuuri-, kuvataide-, media-aloilla
- kehittää pohjoisten ja arktisten kulttuurien tutkimuksen tuottaman tiedon ja aineistojen audiovisuaalista esittämistä
- kehittää pohjoisten elämänmuotojen dokumentoinnin tapoja ja menetelmiä

- edistää kulttuuri-, kuvataide-, media-alan elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnan sektoreiden kanssa tapahtuvaa yhteistyötä
- edistää pohjoisen kulttuuri-, kuvataide-, media-alan näkyvyyttä ja tunnettavuutta toiminta-alueella ja sen ulkopuolella
 - *Toimenpiteet: Tavoitteet ovat perustamisen jälkeen tehdystä rajaamisesta huolimatta varsin laajat, ainakin resursseihin nähden. Tavoitealueet vaativat entistä enemmän yhteistyötä korkeakoulukonsernin muiden opetus- ja tutkimusalojen kanssa (yhteiskuntatieteiden tiedekunta, arktinen keskus, MTI, sosiaalityö)*

Toiminnalliset kärjet

- **Koulutus:** Projektipedagogiikan / produktiopohjaisen koulutuksen kehittäminen ja soveltaminen oppilaitosten toimintakulttuuriin, opetustilanteisiin ja yhteistyöhön.
- **Hanketoiminta:** Täydentävällä rahoituksella toteutettavien pohjoista kulttuuria tukevat taide- ja mediaproduktioiden toteutuksen ja tuotannon osaamisen
- **Kansainvälistyminen:** Verkostoituminen ja yhteistyö muiden pohjoista ja arktista kulttuuria kehittävien ja tutkivien koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä verkostojen kanssa.
 - *Toimenpiteet: Koulutuksen, tutkimustoiminnan ja taiteellisen toiminnan sekä kansainvälistymisen kiinteämpi yhteistyö jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa. Kärkitoimintojen hankkeistaminen vuoden 2014 aikana.*
 - *Yhteistyön vankistaminen MTI:n kanssa*
 - *Taidepedagogiikan kehittämistutkimus PKI:n koulutuksen uudistajana*

Yhteistyön hallinto

- Toiminnasta ja johtamisesta vastaa sen **johtaja** ja **johtoryhmä**. Johtajana toimii Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan dekaani.
- Johtoryhmä koostuu taiteiden tiedekunnan dekaanista, kuvataide- ja media-alan sekä taidekasvatuksen edustajista sekä kahdesta Lapin ammattikorkeakoulun ja kahdesta Ammattiopisto Lappian edustajasta. Lisäksi johtoryhmään kuuluu instituutin koordinaattori. Johtoryhmä voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa organisaatioiden muotoilualojen edustajia. Johtoryhmä kokoontuu kerran kuussa.
- Johtoryhmä johtaa toimintaa, kehittää toiminnan sisältöjä ja määrittää yhteistyön strategiset kärjet. Johtoryhmä laatii toimintasuunnitelman, joka kattaa myös opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssin käytön yhteisissä toiminnoissa ja vastaa toimintasuunnitelman toteutuksesta.
- Johtoryhmä raportoi taustayhteisöille vuosittain yhteistyön tuloksista osana toimintakertomusraportointia ja huolehtii yhteistyörakenteen sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta.
 - *Toimenpiteet: Hallintomalli vaikuttaa toimivalta, mutta koulutusorganisaatioiden toimintakulttuurissa, valmistelu- ja esittelykäytännöissä on tarvetta yhtenäistämiseksi. PKI:n toimijoiden sisäiseen tiedottamiseen tulee kiinnittää huomiota. Koordinaattorin tehtävät tulee määritellä ja selkiinnyttää.*

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2014

Muutokset organisaatiossa

Lapin ammattikorkeakoulu aloittaa toimintansa vuoden 2014 alussa. Tämä mahdollistaa entistä paremmin taiteiden tiedekunnan ja Lapin ammattikorkeakoulun yhteistyön etenkin niissä tapauksissa, joissa yhteistyötä tehdään sekä Rovaniemen että Tornion kampuksilla toimivien koulutusalojen välillä. Ei ole tarkoituksenmukaista rajata toimintaa ainoastaan Tornion kampuksen ja taiteiden tiedekunnan väliseksi toiminnaksi. Hyviä kokemuksia on syntynyt mm. IkäEhyt-hankkeessa, jossa taidelähtöisiä vanhusten palvelutoimintoja kehitettiin yhteistyössä (KTamk, Ramk, LaY). Rovaniemen Arctic Power Lab ja taiteiden tiedekunta ovat tehneet vuosia merkittävää yhteistyötä mm. lumi- ja jäärakentamisen, talvitaiteen kehittämiseksi. Monialaista kehittämistyötä suunnitellaan nyt mm. pelillisyysteeman alla.

Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu profiloivat toimintansa voimakkaasti Pohjoisen ja Arktisen tutkimukseen, kehittämiseen, koulutukseen ja osaamiseen. Molemmat ovat myös Arktisen yliopiston (UArctic) keskeisiä jäseniä. Alueellisen vaikuttavuuden lisäksi profiilien kirkastaminen on merkittävä kansainvälinen linjaus. PKI:n rooli konsernin kansainvälisenä arktisena toimijana on selkiinnyttävä.

Pohjoisen kulttuuri-instituutti -hanke oli osaltaan mahdollistamassa Taiteiden tiedekunnan koordinoiman Arktisen yliopiston temaattisen verkoston ”*Arctic Sustainable Arts and Design, ASAD*” perustamista (tuki verkostoitumismatkoihin). ASAD-verkoston rooli taiteiden tiedekunnan kv-toiminnassa ja tutkimusohjelmissa kasvaa voimakkaasti.

- **Toimenpiteet:** Selvitetään mitä muutoksia Lapin ammattikorkeakoulun perustaminen tuo PKI:n toimintaa.
- Selvitetään mahdollisuudet, resurssit ja toimintatavat PKI:n roolista UArctic-toimijana.

KOULUTUS

Koulutuksen suunnittelua ohjaavat Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun toimintasuunnitelmat. Lapin amk:n osalta kuvataiteen koulutuksen profiloiminen on keskeinen toimenpide, taiteiden tiedekunnan osalta puolestaan tutkintokoulutuksen kansainvälistäminen ja opetuksen organisointi.

1. Lapin amk:n kuvataidealan koulutuksen profiloiminen

Amk:n koulutusvastuiden ja aloituspaikkojen selkiintymisen myötä on keskusteltu johtoryhmässä ja pienemmissä työryhmissä suunnittelua on käynnistetty. Profiloinnissa on tärkeää perustella, mikä tekee koulutuksesta kuvataiteen koulutusohjelman ja miten se eroaa tavoitteiltaan ja toimintatavoiltaan muusta visuaalisen kulttuurin koulutuksesta. Uutta profiilia ja kehittämistä tarkastellaan seuraavilla alueilla.

- Kuvataiteen muuttuneen koulutus- ja työelämäkentän vaikutusten ennakointi
- Selkeä profiili valtakunnallisesti - kytkös Lapin amk:n ja Korkeakoulukonsernin pohjoiseen ja arktiseen profiiliin
- Järkevä profiili PKI:n osana - opintopolut
- Taidepedagoginen kehittäminen: projektipedagogiikka ja produktiot
- Mahdollinen henkilökunnan uudenlainen osaamisen suuntaaminen ja kouluttautuminen
- Koulutuksen vahvistaminen yhteistyöverkostojen avulla.
- Kansainvälistyminen

2. Soveltavan kuvataiteen maisterikoulutuksen vakinaistaminen

Soveltavan kuvataiteen maisteriohjelma -hanke päättyy 30.4.2014. Hankkeen tulokset ja vertaisarvointi käsitellään, arvioidaan syntyneistä yhteistyöverkostoista saatava mahdollinen tuki. Arvioidaan uuden maisteriohjelman soveltavuus ja laaditaan opetussuunnitelma saatujen kokemusten pohjalta

- Tavoitteena 6 opiskelijan sisäänotto syksystä 2015 alkaen, osana taiteiden tiedekunnan kv-maisteriohjelmaa
- Yhteistyö palvelumuotoilun kehittämisen kanssa
- Kansainvälinen ohjelma
- Joint Degree ASAD-verkostossa mahdollinen
- koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä hyödynnetään kansallista ja kansainvälistä taiteilija- ja tutkijavaihtoa.
- Vahvistetaan yhteistyötä eri sektoreiden, ammattitaiteilijoiden ja eri taide- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

3. Musiikkialan kehittäminen ja ääni-ilmaisun maisteriohjelma

Musiikkialan koulutusta vahvistetaan käynnistämällä ääni-ilmaisun maisteriohjelma, joka laajentaa osaamisaluetta audiovisuaaliseen mediaan ja tapahtumatuotantoon.

- Tavoitteena aloittaa koulutus syksyllä 2015
- Koulutusta tuetaan rakentamalla musiikki- ja äänialan toimijoiden pohjoinen yhteistyöverkosto.
- Koulutusta kehitetään projektipedagogiikan toimintamallin avulla.
- Yhteistyö ammattiopiston ja yliopiston välillä: opintopolut / siltaopinnot huomioitava
- Hyödynnetään Soma-maisteriohjelman pedagogisista ratkaisuista saatuja kokemuksia

4. Media-alan ja viestinnän osaamistarpeiden ennakointi ja uudelleensuuntaaminen

Viestinnän amk-koulutuksen lakkauttaminen Torniossa muuttaa Lapin viestintä- ja media-alan koulutuksen painopisteitä. Uusi tilanne arvioidaan ja ennakoidaan mitä sisällöllisiä painotuksia tai profiilin muutoksia se aiheuttaa yliopiston median ja designin (pelillisuus) ja Tornion amk-koulutuksen viimeisille vuosille. (Ammattiopiston viestinnän koulutus jatkuu edelleen laajalajaisena.) Toimintaympäristöä kehitetään vastaamaan alan muutoksiin. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä hyödynnetään hankkeista saatua tarkentunutta käsitystä Lapin monimedia-alasta.

- Selvitetään yliopiston mahdollisuudet antaa mediatieteen perusopinnot ja sivuopinnot Torniossa
- Pelillisuus uutena avauksena, edellyttäneen jonkin vanhan alueen lakkauttamista. Selvitetään Ammattiopiston ja amk:n mahdollinen osallistuminen pelillisyyden kehittämiseen.
- Tila- ja laitetarpeiden ennakointi.

5. Ammattiopiston ja kuvataidekasvatuksen yhteistyön ja taidepedagogiikan kehittäminen

- PKI:n toimijoilla on laaja taiteen perusopetuksen, peruskoulun, lukion, ammattiopiston, amk:n, kandidaatti- ja maisteri-tohtoritason koulutuksen kehittämisen vastuu ja mahdollisuus. Tässä on ainutlaatuinen valtakunnallinen ja kansainvälinen tilaisuus nostaa tutkimuksen ja koulutuksen tunnettavuutta (Taidepedagogisen kehittämistutkimuksen huippuosaja)
- Taide- ja media-alan työelämämuutoksien tunnistaminen eri koulutusasteiden näkökulmasta
- Suunnittelu on käynnistetty (Kuvo, Taku, Lapin amk ja AO Lappia). Tavoitteena nostaa PKI:n koulutuksen laatua ja tunnettavuutta kansallisella ja kansainvälisellä taidekoulutuksen ja taidekasvatuksen kentällä. Houkutteleva opiskelupaikka.
- Ammattiopistossa tapahtuvan kuvataidekasvatuksen kenttäharjoittelun ja taidepedagogisten kehittämisprojektien (toimintatutkimukset) käynnistäminen keväällä 2014.

6. Joustavien opintopolkujen suunnittelu

- Avoimen korkeakouluopetuksen hyödyntäminen Kemi-Tornio alueella selvitetään ja toteutetaan. Taiteiden tiedekunnan perusopintokokonaisuuksien: kuvataide, media, kuvataidekasvatus perusopintojen avaaminen avoimen yliopiston kautta Kemi-Torniossa mahdollistaa yliopistotutkinnon osien suorittamisen ammattiopiston ja amk:n tutkinnon osana.
- tuetaan siirtymistä ammattiopistosta yliopistoon sekä ammattikorkeakoulusta yliopistoon
- Taiteiden tiedekunnan opetussuunnitelmatyössä varmistetaan opintopolkujen joustavuus

7. Opiskelijamarkkinointi

- Tehdään yhteinen markkinointisuunnitelma, laaditaan sisältö sekä suunnataan yhteinen opiskelijamarkkinointi Pohjois-Suomen lukioihin, peruskouluun ja ammattiopistoihin, sosiaalista mediaa ja muita välineitä ja tapoja hyödyntäen.
- markkinoinnissa korostetaan joustavia opintopolkua ja PKI:n lisäarvon näkymistä oppilaitoksissa

8. Yhteiset produktiot oppimisympäristöinä

Yhteisissä tuotannoissa tapahtuvaa opiskelua järjestetään tekemällä projektimuotoista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa Lapissa. Mahdollista ainakin seuraavissa tapahtumissa:

- Arctic Design Week – tapahtumaympäristön ja valaistuksen toteutus, Design show dokumentointi (WDC-hanke)
- Avantouinnin maailmanmestaruuskilpailuiden tapahtumaympäristön toteutus ja dokumentointi
- ArctiChildren i Net toimintojen dokumentointi Vesisaari, Ivalo, Salla, Talvik
- RELATE NORT symposium, näyttely ja workshop Kautokeinosssa

TUTKIMUSTOIMINTA

PKI:n tutkimustoimintaa ohjaavat Lapin yliopiston osalta strategia, Arktinen ja pohjoinen tutkimusohjelma sekä uudistettu tutkijakoulutuksen toimintamalli. Myös Lapin ammattikorkeakoulu strategiassaan painottaa arktisen osaamisen kehittämistä. PKI:n piirissä tapahtuvan tutkimustoiminnan suunnittelussa otetaan huomioon kansalliset ja kansainväliset tutkimus- ja kehittämisohjelmat (Horizon 2020 -ohjelma, Suomen arktinen strategia, Suomen Akatemian Arktisen tutkimuksen ohjelma, Lapin älykkään erikoistumisen ohjelma, TEKESin ja Suomen Akatemian tutkimusohjelmat, Itä- ja Pohjois- Suomen kehittämisohjelma ja EU:n kansainväliset, kansalliset ja alueelliset tavoiteohjelmat). Lisäksi tutkimushankkeiden suunnittelua tulevat ohjaamaan Lapin yliopiston innovaatio-ohjelma ja Lapin korkeakoulukonsernin innovaatio-ohjelma.

Tutkimustoiminta vuoden 2014 alussa

- Tutkimustoiminta on tapahtunut pääasiassa hankkeissa (esim. Creative Connection, LFA, Magenta, ArtiChildren i Net, Lapland Snow Design, Soma, Taika), joissa yhteistyön muotoja ja taiteellisia menetelmiä on kehitetty taiteellisen toimintatutkimuksen keinoin kuvataidekasvatuksen henkilökunnan toimesta ja asetettu vertaisarviointiin artikkeleina ja kongressipapereina.
- Tutkimustoimintaa ja tieteellisten artikkeleiden kirjoittamista on harjoiteltu taidehistorian aineopinnoissa, jolloin yhteiseksi teemaksi on valittu pohjoisen taiteilija ja hänen tuotantonsa tai pohjoinen taiteilijaryhmä ja sen toiminta. Tutkimuksen artikkelit on useimmiten julkaistu Lapin yliopiston kustantamana (julkaisutaso 1).
- Viisi taiteiden tiedekunnassa tehtävää väitöstutkimusta liittyy kiinteästi PKI:n kehittämistavoitteisiin (Maria Huhmarniemi, Annamari Manninen, Francis Joy, Antti Stöckell, Merja Briñón). Neljä väitöstutkimusta liittyvät aiheensa puolesta PKI:n tavoitteisiin (Kaisa Alatarvas, Liisa Kaski, Elina Sipilä ja Heli Tuovinen)
- Mome-hankkeeseen liittynee mediakonvergenssia käsittelevä väitöskirja, (Ari Alm: YLE:n johtamis- ja toimintakäytäntöjen muutosprosessista sen toimintakontekstin muuttuessa mm mediakonvergenssin vaikutuksesta); Anna-Riikka Lavian väitöskirjan Paikallisuus lappilaisissa käsitöissä? Mahdollisesti myös Tomi Knuutilan väitöskirjan voisi tähän teemaan kytkeä.
- Akatemiarahoitteisessa Feeniks-hankkeessa, jossa tutkitaan kulttuurin ja taiteen merkitystä Lapin jälleenrakentamisen aikana 1945–1955, on mukana TTK:n henkilökuntaa sekä työskentelee post doc -tutkijoita osa-aikaisesti
- Northern Beauty (Enpi) -hanke kartoittaa ja tutkii Pohjois-Barentsin kuvataiteilijoiden tuotantoa ja yhteistyötä 1970- ja 1980-luvulla. Hankkeessa vuoden 2013 aikana on pidetty asiantuntijatapaamisia ja suunniteltu kiertonäyttely (Kemi-Luulaja-Kaarajoki-Murmansk) ja kirjoitettu artikkeleita neljän valtion pohjoisimpien alueiden kuvataiteesta julkaisua varten. Kiertonäyttely, seminaarit ja kirja julkaistaan vuonna 2014. Hankeen päätutkija ja julkaisun toimittaja toimii Lapin yliopistossa TTK:ssa

Tutkimustoiminnan kehittäminen

Kevään 2014 aikana Lapin yliopisto käynnistää **Arktisen ja pohjoisen tutkimusohjelman**. Yliopisto tukee täydentävän rahoituksen hankintaa kohdentamalla strategiarahoitusta ohjelman tutkimushankkeiden valmisteluun. Ohjelman teema-alueita ovat ”**Arktinen kulttuuri, hyvinvointi, matkailu ja muotoilu**”, ”Pohjoinen ympäristö, luonnonvarat ja arktiset oikeudet” ja ”Oppiminen ja arktinen informaatio”. Pohjoisen kulttuuri-instituutin mukanaolo Lapin yliopiston uudelleen jäsenytyvässä tutkimustoiminnassa on tärkeää. Tätä silmälläpitäen on valmisteltu seuraavia tutkimushankkeita.

Osallistava taide, toimijuus ja kestävä kehitys -tutkimusohjelma

Kuvataidekasvatus on yhdessä Arktisen keskuksen ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kanssa valmistelututkimusohjelmaesityksen: ”Osallistava taide, toimijuus ja kestävä kehitys”, joka on mukana Arktisen ja pohjoisen tutkimusohjelman teema-alueessa ”Arktinen kulttuuri, hyvinvointi, matkailu ja muotoilu”.

Tutkimusohjelman keskiössä on elinkeinojen uudistumisen ja luonnonvarojen hyödyntämisen seurausten vuoksi nopeassa muutoksessa olevien pohjoisten alueiden kulttuuriset ja ekososiaaliset kysymykset sekä kestävä kehitys. Ilmiötä lähestytään alue-, paikka- ja yhteisösidonnaisesti monialaisen tutkimuksen ja osallistavan taiteellisen toiminnan avulla (participatory artistic action research). Tutkimusohjelmassa yhdistyvät taiteen ja muotoilun, matkailuntutkimuksen, politiikkatieteiden ja kulttuuritutkimuksen näkökulmat.

Alla oleva taulukko on luonnos ohjelman projektiportfolioista (partnerit pääasiassa Arctic Sustainable Arts and Design -verkostosta. Puiteohjelmassa täydennettynä eurooppalaisilla toimijoilla).

Hankkeen työnimi/teema	Potentiaalinen rahoituslähde	Suunniteltu toteutusaika
Creative Connections	Comenius - rahoitus saatu	2014 loppuun
Arctic Sustainable Arts and Design: Northern Scandinavian Partnership	Norden - hakemus jätetty	2014–2016
Enhancement of Arctic Sustainable Arts & Design Network	Nordic Council of Ministers - rahoitusta saatu, uusi hakemus jätetty	2013–2015
Pimee	EAKR Selvityshanke (hakemus jätetty, ei saatu)	syksy 2013– kevät 2015
Global Arctic: AK /ttk yhteistyö	Suomen Akatemia/Tekes	2014
Arts in Arctic – Places for empowerment	Suomen Akatemia. Arktinen tutkimusohjelma, hyvä elämä pohjoisessa	2014–2018
Matkailuympäristöjen suunnittelu ja soveltava taide: valo, ääni	Tekes	2014–
Art for Agency in Rural Landscapes	Horizon 2020? ”Eurooppa muuttuvassa maailmassa: osallistavat, innovatiiviset ja pohtivat yhteiskunnat” –. Eurooppalainen kulttuuriperintö	2014–
Narratives, Art and creative industries in the North	Northern Periphery, EU	2015–
Artistic action research as a space for dialog and change in the North	NordForsk, Norden	2014–
Northern ethnography and visualization	The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)	2015–
Relate North, exhibition -project	European Culture	2016–
Venäjä yhteistyö	Venäjä	
Kanada yhteistyö	Kanada	

Liite: Osallistava taide, toimijuus ja kestävä kehitys -suunnitelma

Taidepedagogiikan kehittämistutkimus PKI:n koulutuksen uudistajana (Akademia, ESR)

Tavoitteena on tarkastella kriittisesti taideopetuksen nykykäytäntöjä ja analysoida, mitä taitoja ja teknisiä valmiuksia kuuluu kuvataiteilijan ammatillisiin perusvalmiuksiin tämän päivän taidemaailmassa. Selvittää, mitä tarkoitetaan kuvataiteessa käsitteellä ”työelämälähtöinen” ja visioida, mikä on kuvataiteilijan/visuaalisen kulttuurialan ammattilaisen työelämä tänään ja tulevaisuudessa.

Tutkimuksen tavoitteena on luoda uutta teoriaa ja toimintamalleja kuvataiteen ammatillisen ja yliopistoasteen koulutuksen pohjaksi sekä tiivistää kuvataiteilijan ammatillisia kiinnikekohteita muuhun yhteiskuntaan taidemaailman ulkopuolella ja näin luoda uutta työtä taiteilijoille.

Tutkimushankkeessa selkiinnytetään myös, mitä merkitsee pohjoinen ja arktinen osaaminen taidealojen koulutuksessa ja opetuksessa

Tutkimushanke pyritään käynnistämään vuoden 2014 aikana.

HANKETOIMINTA

Valmistaudutaan hyvin alkavaan rahoituskauteen. PKI-yhteistyö on luonnollisimmillaan aluekehityshankkeiden avulla tapahtuvassa tutkimus-, kehittämis- ja koulutusyhteistyössä. Osa käynnissä olevista hankkeista jatkuu vuoden 2014 aikana.

Jatkuvat hankkeet:

Enhancement Arctic Sustainable Arts and Design Network 2012–2014. Pohjoismainen ministerineuvosto

- UArtic-yhteistyö
- kongressi- ja näyttelytoimintaa
- Kuvon pro gradu -tutkielmia integroitunut hankkeeseen
- Rahoitusta jäljellä vuodelta 2013, uusi hakemus vuodelle 2014 jätetty

Creative Connection. Comenius-tutkimushanke

- Kansainvälinen tutkimushanke jossa TTK. ”Pohjoinen vastuu”
- Kuvataidekasvatuksen pro gradu -tutkimukset, väitöstutkimus
- kv-julkaisutoimintaa

Valotila Development, ESR / Valotila Invest, EAKR

- Kemin kaupunki yhteistyötahona
- PKI työpajatoimintaa
- Päättyy helmikuussa

New Horizon / X-border-hanke

- Näyttelytoimintaa
- Median pro gradu -tutkielma integroitunut toimintaan
- Taidemuseopedagogiikan opintoja, työpajoja nuorille

Arktinen monimedia testausympäristö

- keskittyy PKI:n ydinorganisaatioiden toiminnalle ja yhteistyölle, sekä tuottaa uusia monimediaalisia tutkimus- ja kehittämistoimintoja yhteistyössä maakunnallisten ja valtakunnallisten mediatalojen kanssa
- järjestetty yritys yhteistyöseminaareja ym.

Varjosta valoon, katveesta katu-uskottavaksi

- kulttuuri- ja taidealojen oppilaitosten, kaupunkien ja yrittäjien yhteisten uusien toimintatapojen rakentaminen

ArctiChildren i Net. Enpi. Koordinaattorina Lapin amk

- Kuvon pro gradu -tutkielmia integroitu hankkeeseen
- Vuoden 2014 loppuun

Northern Beauty. Enpi

- julkaisu- ja näyttelytoimintaa
- Hankkeen päätutkija TTK:ssa

Seuraavat hankehakemukset ovat valmiina odottamassa haun avautumista tai päätöstä

Äänen maisteriohjelman käynnistäminen, ESR hanke

- odottaa haun aukeamista

Creative Momentum, NNP-hanke.

- Valmisteilla Lapin amk, koordinaattori Irlannissa

Pelillisyyden soveltaminen (PESO): Osaamis- ja koulutustarpeiden selvityshanke, ESR

- painottuu peliosaamisen tarpeiden kartoittamiseen ja koulutuksellisten vastauksien suunnitteluun
- myönteinen rahoituspäätös 2014–2015

Valmisteilla olevat hankkeet

Taidepedagogiikan kehittäminen, tutkimus- ja koulutushanke. Valtakunnallinen ESR

Tavoitteena on tarkastella kriittisesti taideopetuksen nykykäytäntöjä ja analysoida, mitä taitoja ja teknisiä valmiuksia kuuluu kuvataiteilijan ammatillisiin perusvalmiuksiin tämän päivän taidemaailmassa. Analysoida, miten yliopisto-opetus kuvataidealalla poikkeaa ammatillisesta toisen asteen opetuksesta. Selvittää, mitä tarkoitetaan käsitteellä ”työelämälähtöinen”, kun puhutaan kuvataiteesta ja visioida, mikä on kuvataiteilijan/visuaalisen kulttuurialan ammattilaisen työelämä tänään ja tulevaisuudessa.

Tutkimuksen tavoitteena on luoda uutta teoriaa kuvataiteen ammatillisen ja yliopistoasteen koulutuksen pohjaksi sekä tiivistää kuvataiteilijan ammatillisia kiinnikekohteita muuhun yhteiskuntaan taidemaailman ulkopuolella ja näin luoda uutta työtä taiteilijoille. Tutkimushankkeessa selkiinnytetään myös, mitä merkitsee pohjoinen ja arktinen osaaminen taidealojen koulutuksessa ja opetuksessa

ARCTIC ARTS & BUSINESS – yhteispohjoismainen taiteen ja elinkeinoelämän yhteistyöhanke

- Pohjoismainen ministerineuvosto on avannut KreaNord – Nordic Creative Economy -hankehaun, joka päättyy 20.1.2014. Tarkoituksena on tukea uusia yhteispohjoismaisia hankkeita, jotka edistävät pohjoista luovaa taloutta ja joilla on selkeitä taloudellisia tavoitteita
- pohjoismainen ja arktinen vastine Luova Suomi ry:lle, joka toimii Tampereen eteläpuolella edistäen luovien alojen verkottumista
- Yhteistyö Arts&Business-yhdistyksen kanssa, jolla hyvät pohjoismaiset verkostot
- Hankkeen voi linkittää pedagogiseen kehittämishankkeeseen

Lisäksi

- Valmistellaan vähintään yksi hankesuunnitelma kulttuuri- ja taidealojen oppilaitosten, kaupunkien ja yrittäjien yhteisten uusien toimintatapojen rakentamiseksi
- Magenta jatkohanke: taiteilijoiden täydennyskoulutus
- Northern Periphery hanke. ASAD-verkostossa
 - Taidetapahtumat ja koulutus
- Esittävyiden haasteet ja mahdollisuudet mobiiliympäristössä
 - tavoitteena on tuottaa tietoa ja malleja siitä, miten esittävät taiteet voivat audiovisuaalisen talleteollisuuden tapaan mukautua mobiilin jakelualustan vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin

JULKAISUTOIMINTA

Julkaisutoimintaa jatketaan tutkimus- ja kehittämishankkeiden tuella. Kartoitetaan alan jufo 2,3 tason julkaisijat ja tuetaan tasoille 2,3 suuntautuvia julkaisuja.

- *Studies in Arctic Arts and Design* ASAD-verkoston vuosittaisen referee-julkaisun toimitus. Lapland University Press tai tuleva UArctic Press.
- *Lapland Snow Design* -hankkeen julkaisun toimitus
- Kuvataidekorkeakoulujen yhteisen taidepedagogiikkajulkaisun toimitus.
- Ijeta toimituksen jatkaminen vuoteen 2015 (Coutts, Jokela)

NÄYTTELYTOIMINTA

Käynnistynyttä näyttelytoimintaa jatketaan ja kehitetään sitä suunnitelmallisesti. Hankkeissa huomioidaan myös rahoitus näyttelytoimintaan ja taiteellisten produktioiden levitykseen ja arviointiin.

- ASAD-verkoston näyttelytoiminnan tuottaminen ja kuratointi RELATE NORTH 2014, Kautokeino
- RELATE NORT kiertonäyttelyn mahdollisuus ASAD-verkoston partnereiden näyttelytiloissa Umeå, Nesna, Tromssa, Tornio/Rovaniemi selvitetään

KANSAINVÄLISTYMINEN

- Erasmus-sopimukset samoihin yliopistoihin Euroopassa (UWS, UHI)
 - Opiskelija- ja opettajavaihto
 - Intensiivikurssit (projektit)
- Pohjoismainen koulutusyhteistyön vahvistaminen: Nordplus-rahoitusta haetaan ASAD-verkoston Pohjoismaisille partnereille: opettaja- ja opiskelijavaihto sekä intensiivikurssit
- Pohjoismaat - Venäjä yhteistyön vahvistaminen. Nordruss-haku
- UArctic / ASAD-yhteistyö / UArctic Instituutti

TIEDOTTAMINEN

Tiedotussuunnitelma päivitetään ja pannaan toimeen.

RESURSSIT TAIDE-, TAIDEKASVATUS-, MEDIA- JA KULTTUURIALALLA

- **Lapin yliopisto**
23 taiteiden tiedekunnan vakituista henkilöä
PKI:n toimintaan erikseen osoitetut resurssit 31.12.2016 saakka
Soveltavan kuvataiteen professuuri 25 % 30.4.2014 saakka, sen jälkeen 20 %
Pohjoisen etnografian professuuri 10 %
Elokuvatuotannon professuuri 10 %
- **Lapin ammattikorkeakoulu**
13 vakituista henkilöä
- **Ammattiopisto Lappia**
22 vakituista henkilöä
PKI:n toimintaan erikseen osoitettu koordinaattori 30.6.2014 saakka
Koordinaattorin kustannukset maksavat Ammattiopisto ja Lapin amk puoliksi.
Koordinaattori ei tee PKI:n koordinointityötä 100%:sesti.

Liite. PKI.n toimintasuunnitelmaan
Timo Jokela, Mirja Hiltunen

Tutkimusohjelmaluonnos: Osallistava taide, toimijuus ja kestävä kehitys (Tutkimusohjelmaluonnos osana Lapin yliopiston tutkimusohjelmaa Pohjoinen kulttuuri, matkailu ja muotoilu. Suunnitteluprosessi kesken)

2.5 Tutkimusohjelman aikataulu ja suunnitelma projektiportfoliosta

Tutkimusohjelman suunniteltu kesto on 2013- 2018

Taulukko 1. Luonnos ohjelman projektiportfoliosta (parnerit pääasiassa Arctic Sustainable Arts and Design – verkostosta. Puiteohjelmassa täydennettynä eurooppalaisilla toimijoilla)

Hankkeen työnimi/teema	Potentiaalinen rahoituslähde	Suunniteltu toteutusaika
Creative Connections	Comenius - rahoitus saatu	2014 loppuun
Arctic Sustainable Arts and Design: Northern Scandinavian Partnership	Norden - hakemus jätetty	2014–2016
Enhancement of Arctic Sustainable Arts & Design Network	Nordic Council of Ministers - rahoitusta saatu	2013–2015
Pimee	EAKR Selvityshanke	syksy 2013 – kevät 2015
Global Arctic: AK /ttk yhteistyö	Suomen Akatemia/TeKes	2014
Arts in Arctic - Places for empowerment	Suomen Akatemia. Arktinen tutkimusohjelma, hyvä elämä pohjoisessa	2014–2018
Matkailuympäristöjen suunnittelu ja soveltava taide: valo, ääni	TeKes	2014 -
Art for Agency in Rural Landscapes	Horizon 2020? ”Eurooppa muuttuvassa maailmassa: osallistavat, innovatiiviset ja pohtivat yhteiskunnat” –. Eurooppalainen kulttuuriperintö	2014 -
Narratives, Art and creative industries in the North	Northern Periphery, EU	2015 -
Artistic action research as a space for dialog and change in the North	NordForsk, Norden	2014 -
Northern ethnography and visualization	The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)	2015 -
Relate North, exhibition -project	European Culture / NordPlus	2016 -
Venäjä yhteistyö	Venäjä, Nordic-Russia	
Kanada yhteistyö	Kanada	

3. Yhteistyö ja verkostoituminen

3.1 Kansainvälinen yhteistyö

Taiteiden tiedekunta on koonnut tutkimusohjelman tueksi Arktisen yliopiston alle *Arctic Sustainable Arts and Design* verkoston. Verkostoon kuuluu 28 sirkumpolaarista taide ja muotoiluyliopistoa. Osa näistä on tutkimusorientoituneita ja kehittävät parhaillaan taiteen ja monialaisen tutkimuksen yhteistyömuotoja. Verkosto luon hyvät puitteet hakea kansainvälistä tutkimusrahoitusta, tuottaa julkaisutoimintaa sekä tuloksia esitteleviä näyttelyitä. Tutkimusohjelman johtajat ja johtoryhmä ovat voimakkaasti linkittyneet kansainväliseen pohjoiseen tutkimukseen, taiteeseen, taidekasvatukseen.